

ทสพลสมนุสสโก ภิภุชเว ตถาคโตะ จตุหิ จ เวสราชเชหิ สมนุสสโก

คูกรภิภุชทั้งหลาย ตถาคตประกอบด้วยทสพลญาณ และจตุเวสราัชชญาณ

อาสภณฐานัน ปฏิกขานาติ ปริสาสุ สีหนาทัน นทติ พุรหมจกัม ปวัตเตติ

จึงปฏิญาณฐานะของผู้องอาจ บันลือสีหนาทในบริษัททั้งหลาย ยังพรหมจักรให้เป็นไปว่า

อติ รูป	ดั่งนี้รูป
อติ รูปสุส สมุทโย	ดั่งนี้ความเกิดขึ้นแห่งรูป
อติ รูปสุส อตถงฺกโม	ดั่งนี้ความดับแห่งรูป
อติ เวทนา	ดั่งนี้เวทนา
อติ เวทนาย สมุทโย	ดั่งนี้ความเกิดขึ้นแห่งเวทนา
อติ เวทนาย อตถงฺกโม	ดั่งนี้ความดับแห่งเวทนา
อติ สญฺญา	ดั่งนี้สัญญา
อติ สญฺญาย สมุทโย	ดั่งนี้ความเกิดขึ้นแห่งสัญญา
อติ สญฺญาย อตถงฺกโม	ดั่งนี้ความดับแห่งสัญญา
อติ สงฺขารา	ดั่งนี้สังขารทั้งหลาย
อติ สงฺขารานัน สมุทโย	ดั่งนี้ความเกิดขึ้นแห่งสังขารทั้งหลาย
อติ สงฺขารานัน อตถงฺกโม	ดั่งนี้ความดับแห่งสังขารทั้งหลาย
อติ วิญฺญาณัน	ดั่งนี้วิญญาณ

อิตี วิญญานสฺส สมุทโย

คังนี้ความเกิดขึ้นแห่งวิญญาน

อิตี วิญญานสฺส อตฺตงฺกโม

คังนี้ความดับแห่งวิญญาน

อิตี

ด้วยเหตุนี้

อิมสฺมี สติ อิทํ โหติ

เมื่อสิ่งนี้มี สิ่งนี้จึงมี

อิมสฺสุปฺปาทา อิทํ อูปฺปชฺชติ

เพราะสิ่งนี้เกิดขึ้น สิ่งนี้จึงเกิดขึ้น

อิมสฺมี อสติ อิทํ น โหติ

เมื่อสิ่งนี้ไม่มี สิ่งนี้ก็ไม่มี

อิมสฺส นิโรธา อิทํ นิรุชฺชติ

เพราะสิ่งนี้ดับไป สิ่งนี้ก็ดับ

ยทิทํ

ข้อนี้คือ

อวิชฺชาปฺจฺจยา สงฺขารา

เพราะอวิชชาเป็นปัจจัย สังขารจึงมี

สงฺขารปฺจฺจยา วิญญานํ

เพราะสังขารเป็นปัจจัย วิญญานจึงมี

วิญญานปฺจฺจยา นามรูปํ

เพราะวิญญานเป็นปัจจัย นามรูปจึงมี

นามรูปปฺจฺจยา สพฺยตฺนํ

เพราะนามรูปเป็นปัจจัย สพายตนะจึงมี

สพฺยตฺนปฺจฺจยา ผฺสสฺโส

เพราะสพายตนะเป็นปัจจัย ผัสสะจึงมี

ผฺสสฺสปฺจฺจยา เวทนา

เพราะผัสสะเป็นปัจจัย เวทนาจึงมี

เวทนาปฺจฺจยา ตณฺหา

เพราะเวทนาเป็นปัจจัย ตัณหาจึงมี

ตณฺหาปฺจฺจยา อูปาทานํ

เพราะตัณหาเป็นปัจจัย อูปาทานจึงมี

อูปาทานปฺจฺจยา ภโว

เพราะอูปาทานเป็นปัจจัย ภพจึงมี

ภวปฺจฺจยา ชาติ

เพราะภพเป็นปัจจัย ชาติจึงมี

ชาติปฺจฺจยา ชรามรณํ

เพราะชาติเป็นปัจจัย ชราและมรณะจึงมี

โลกปริเทวทุกฺขโทมนสฺสุปฺปายาสา สมฺภวนฺติ ฯ

ความโศก ความคร่ำครวญ ทุกข์ โทมนัส และความคับแค้นใจ จึงมีพร้อม

เอวเมตสุส เกลตสุส ทุกฺขกฺขนฺธสุส สมุทโย โหติ ฯ

ความเกิดขึ้นแห่งกองทุกข์ทั้งปวงนี้ จึงมีได้ ด้วยประการดังนี้

อวิชชาเยว อเสตวิราคณิโรธา เพราะอวิชชาสารอกคัปปิไม่เหลือ

สังขารนิโรธา สังขารจึงดับ

สังขารนิโรธา วิญญานนิโรธา เพราะสังขารดับ วิญญานจึงดับ

วิญญานนิโรธา นามรูปนิโรธา เพราะวิญญานดับ นามรูปจึงดับ

นามรูปนิโรธา สฬายตนนิโรธา เพราะนามรูปดับ สฬายตนะจึงดับ

สฬายตนนิโรธา ผัสสนิโรธา เพราะสฬายตนะดับ ผัสสะจึงดับ

ผัสสนิโรธา เวทนานิโรธา เพราะผัสสะดับ เวทนาจึงดับ

เวทนานิโรธา ตณฺหานิโรธา เพราะเวทนาดับ ตัณหาจึงดับ

ตณฺหานิโรธา อูปาทานนิโรธา เพราะตัณหาดับ อูปาทานจึงดับ

อูปาทานนิโรธา ภวนิโรธา เพราะอูปาทานดับ ภพจึงดับ

ภวนิโรธา ชาตินิโรธา เพราะภพดับ ชาติจึงดับ

ชาตินิโรธา ชรามรณํ เพราะชาติดับ ชรามรณะ

โสกปริเทวทุกฺขโทมนสฺสุปปายาสา นิรุชฺฌนฺติ ฯ

ความโศก ความคร่ำครวญ ทุกข์ โทมนัส ความคับแค้นใจ ก็ดับ

เอวเมตสุส เกลตสุส ทุกฺขกฺขนฺธสุส นิโรธา โหตีติ ฯ

ความดับแห่งกองทุกข์ทั้งหมดนี้ ย่อมมีด้วยประการดังนี้

อนจฺจริยํ โข ปเนตํ อานนฺท ยํ มนุสฺสญฺโตะ กาลํ กเรยฺย ตสฺมี

คฺกูรอนนทํ ข้อที่ผู้เกิดมาเป็นมนุษย์แล้วจะพึง สิ้นชีวิต นั้นไม่น่าอัศจรรย์

ตสฺมี โข กาลกเต

เมื่อผู้นั้น สิ้นชีวิตแล้ว

ตถาคตํ อุปสงฺกมิตฺวา

พวกเธอจัก เข้าไปหา พระตถาคต

เอตมตฺถํ ปุจฺฉิสฺสถ

แล้วถาม ซึ่งความข้อนั้น

วิหฺสาเวสา อานนฺท

อันนี้เป็นความลำบาก

ตถาคตฺสฺส

ของพระตถาคต

ตสฺมาติหานนฺท

เพราะฉะนั้น

ธมฺมทาสาํ นาม ธมฺมปริยาโย เทเสสฺสสามิ เราจักแสดง ธรรมปริยาย ชื่อธรรมาทาส

เยน

สำหรับที่จะให้

สมนฺนาคโต อริยสาวกโ

อริยสาวกผู้ประกอบแล้ว

อากฺขมาโน

เมื่อปรารถนา

อตุตฺตนา ว อตุตฺตานิ พุยากรเยยฺย

พึงพยากรณ์ ตน ด้วยตนเองได้แน่นอนว่า

จีณฺนิรโยมุหิ

เรามีนรกสิ้นแล้ว

จีณฺตริจฺจนโยนิ

มีกำเนิดแห่งสัตว์ดิรัจฉานสิ้นแล้ว

จีณฺเปตฺตวิสโย

มีเปรตวิสัยสิ้นแล้ว

จีณาปายทุกฺคตฺติวินิปาโต

มีอบาย ทุกฺคตฺติ วินิบาต สิ้นแล้ว

อเวจฺจปฺปสาเทน สมฺนฺนาคโต โหติ เป็นผู้ประกอบด้วยความเลื่อมใสอัน
ไม่หวั่นไหวในพระพุทธเจ้าว่า

อิตฺปิ โส ภควา ด้วยเหตุนี้ๆ พระผู้มีพระภาคนั้น

อรหํ เป็นพระอรหันต์

สมฺมาสมฺพุทฺโธ เป็นผู้รู้เองโดยชอบ

วิชฺชาจรณสมฺปนฺโน เป็นผู้บริบูรณ์แล้วด้วยวิชา และจรณะ

สุคฺโต เป็นผู้ไปดีแล้ว

โลกวิทู เป็นผู้รู้แจ้งซึ่งโลก

อนุตฺตโร ปุริสทมฺมสารถิ เป็นผู้ฝึกบรุษที่ควรฝึก ไม่มีผู้อื่นยิ่งไปกว่า

สตุถฺตา เทวมฺนุสฺसानํ เป็นผู้สอนของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย

พุทฺโธ เป็นผู้เบิกบานแล้ว

ภควาติ เป็นผู้จำแนกธรรม ดังนี้

ขมฺเม อเวจฺจปฺปสาเทน สมฺนฺนาคโต โหติ เป็นผู้ประกอบด้วยความเลื่อมใส
อันไม่หวั่นไหวใน พระธรรม ว่า

สุวากฺขาโต ภควตา ขมฺโม พระธรรมอันพระผู้มีพระภาคตรัสดีแล้ว

สนฺทิฏฺฐิโก อันผู้ปฏิบัติพึงเห็นเอง

อกาลิโก ไม่ประกอบด้วยกาลเวลา

เอหิปสฺสิโก ควรเรียกผู้อื่นให้มาดู

โอปนยิโก ควรน้อมเข้ามาใส่ใจ

ปัจจุตัม เวทิตพฺโพ วิญญูหิติ

อันวิญญูชนพึงรู้เฉพาะตน ดังนี้

สงฺฆเ อเวจฺจปฺปสาเทน สมฺนุํนาคโต โหติ เป็นผู้ประกอบด้วยความเลื่อมใส

อันไม่หวั่นไหว ในพระสงฆ์ว่า

สุปฏิปนฺโน ภควโต สวากสงฺโฆ พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเป็นผู้ปฏิบัติดีแล้ว

อุชฺฐปฏิปนฺโน ภควโต สวากสงฺโฆ พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเป็นผู้ปฏิบัติตรงแล้ว

ญายปฏิปนฺโน ภควโต สวากสงฺโฆ พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเป็นผู้ปฏิบัติถูกแล้ว

สามิจิปฏิปนฺโน ภควโต สวากสงฺโฆ พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเป็นผู้ปฏิบัติชอบแล้ว

ยทิทํ คือ

จตุตตาริ ปุริสยฺศุคานิ คู่แห่งบุรุษทั้งหลายสี่

อภฺภูตฺฐ ปุริสพฺคฺคฺคา นุรุษบุคคลทั้งหลายแปด

เอส ภควโต สวากสงฺโฆ นี้พระสงฆ์ สาวกของพระผู้มีพระภาค

อาหุเนยฺโย เป็นผู้ควรสักการะที่เขานำมาบูชา

ปาหุเนยฺโย เป็นผู้ควรของต้อนรับ

ทกฺขิณฺเนยฺโย เป็นผู้ควรแก้ทุกข์นิทาน

อณฺชติกรณฺิโย เป็นผู้ควรทำอัญชลี

อนฺนุตฺตรํ ปุณฺณกฺุเขตฺตํ โลกสฺสชาติ เป็นนानุญของโลกไม่มีนานุญอื่นยิ่งกว่า ดังนี้

อริยกนฺุเตหิ สีเลหิ สมฺนุํนาคโต โหติ เป็นผู้ประกอบด้วยศีลอันพระอริยะชื่นชม

อขณฺุเทหิ อันไม่ขาด

อจฺฉิทฺุเทหิ ไม่ทะลุ

อสพลเลหิ	ไม่ค้าง
อกมฺมาเสหิ	ไม่พริ้ว
ภุชิสฺเสหิ	เป็นไท
วิญญูปสตุเถหิ	อันวิญญูชนสรรเสริญแล้ว
อปฺรามภูเรหิ	อันไม่ถือเอาผิดด้วยค้นหาและทักท้วง
สมาริถํ วตฺตนิเกหิ	เป็นไปเพื่อสมาธิ ฯ

อัย โข อานนุท ฐมฺมาทาโส ฐมฺมปริยาโย

คฺกุรอนนํ ํอันนี้แลคือธรรมปริยายชื่อว่าธรรมาทาส

เยน	สำหรับที่จะให้
สมนฺนาคโต อริยสาวโก	อริยสาวกผู้ประกอบแล้ว
อากงฺขมาโน	เมื่อปรารถนา
อตุตฺตนา ว อตุตฺตานิ พุยากรเยย	พึงพยากรณ์ ตน ด้วยตนเองได้แน่นอนว่า
จีณฺนิรโยมฺหิ	เรามีนรกสิ้นแล้ว
จีณฺตฺริจฺจานโยนิ	มีกำเนิดแห่งสัตว์ดิรัจฉานสิ้นแล้ว
จีณฺเปตฺตฺติวิสโย	มีเปรตวิสัยสิ้นแล้ว
จีณาปายทุกฺคตฺติวินิปาโต	มีอบาย ทุกฺคตฺติ วินิบาต สิ้นแล้ว
โสตาปนฺโนหฺมสุมิ	เราเป็นพระโสดาบัน
อวินิปาตฺตมฺโม	มีอันไม่ตกต่ำเป็นธรรมดา
นียโต	เป็นผู้เที่ยง
สมฺโพธิปรายโนติ ฯ	มีอันจะตรัสรู้ในภายหน้า ฯ